

УДК 352.075:328.3

Мединська Ганна Адамівна

аспірант кафедри соціальної та гуманітарної політики
Національної академії державного управління при Президентові України

АНАЛІЗ УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація. У статті проаналізовано проблеми впровадження електронного урядування в Херсонській області та запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: електронне урядування, інформаційно-комунікаційні технології, місцеве самоврядування, органи місцевого самоврядування, державне управління.

Мединская А.А. Анализ внедрения электронного правительства в деятельность органов государственной власти Херсонской области

Аннотация. В статье проанализированы пути и проблемы внедрения электронного управления в Херсонской области и предложены пути их решения.

Ключевые слова: электронное правительство, информационно-коммуникационные технологии, местное самоуправление, органы местного самоуправления, государственное управление.

Medynska G.A. Analysis of e-government implementation in the activity of bodies of state power of the Kherson region

Annotation. The article studies the ways and problems of implementing e-governance in Kherson region and proposes the ways for solutions.

Key words: e-governance, information and communication technologies, local self-government, bodies of local self-government, state administration.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Однією з домінант сучасного етапу розвитку держави є підвищення ролі інформації та інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ). При цьому ІКТ впливають на характеристики соціальної системи як такої та особливо держави як політичного інституту.

Сьогодні вже ні в кого не виникає сумніву, що робота зі значними обсягами інформації, потреба виконання при цьому значної кількості рутинних дій, особливо при первинному вводі даних, неможлива без упровадження сучасних інформаційних технологій. Водночас стан упровадження електронного урядування в регіонах виявляє не найкращий стан.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями впровадження та розвитку електронного урядування займаються такі українські науковці та дослідники, як О. Баранов [8-9], А. Голобуцький [10], І. Клименко [11], І. Коліушко [12-13], І. Лопушинський, А. Семенченко [14], О. Шевчук [10], С. Чукут [18], у працях яких розглянуто питання інформаційного суспільства, місця й ролі держави в такому суспільстві, використання інформаційно-комунікаційних технологій в державному управлінні, сутності електронного урядування, методів і принципів його організації тощо. Ці питання широко представлені й на законодавчому рівні [1-7].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте залишаються недостатньо розкритими питання щодо ґрунтового аналізу регіональної практики впровадження електронного урядування.

Формування цілей статті. Метою статті стало дослідження проблематики впровадження електронного урядування в регіонах і визначення шляхів її подолання.

Виклад основного матеріалу. Згідно з планом заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2011 року № 1014-р, а також відповідним обласним планом заходів, затвердженим розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 08 листопада 2011 року №675, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в Херсонській області проводили роботу, спрямовану на виконання зазначених нормативно-правових документів.

З цією метою обласною державною адміністрацією впроваджено відомчу систему електронного документообігу між структурними підрозділами, районними державними адміністраціями та міськвиконкомом із використанням електронного підпису.

Крім того, в обласній державній адміністрації застосовується програмний продукт «Мегаполіс. Документообіг», який дозволяє охопити всі етапи – від підготовки проектів документів до організації архівного їх зберігання. Також

застосовується комп'ютеризована локальна система «Картка. Кадри», програма бухгалтерського обліку «Парус».

Упровадження таких технологій підвищує ефективність внутрішньої управлінської діяльності, проте, водночас, не дозволяє повною мірою отримати головний результат – створити об'єднану систему взаємодії місцевих органів влади в процесі підготовки, затвердження й виконання рішень.

З 2012 року в області впроваджено єдину інформаційно-програмну систему СОД 2, розроблену на замовлення обласної державної адміністрації із застосуванням новітніх технологій і можливостей Інтернету. Її призначено для здійснення уніфікованого обміну документами та інформаційними матеріалами щодо їх виконання між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Система вже об'єднує 600 користувачів (апарат і структурні підрозділи обласної державної адміністрації, обласні служби та установи, районні державні адміністрації, міські, селищні і сільські ради).

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 12 лютого 2014 року № 82 затверджено Концепцію електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади, що передбачає розроблення і впровадження впродовж 2014-2015 років систем електронного документообігу в облдержадміністрації, її структурних підрозділах, райдержадміністраціях і міськвиконкомах, органах місцевого самоврядування.

Заходи щодо забезпечення широкого доступу до мережі Інтернет, сприяння розбудові відповідної технологічної інфраструктури було враховано і в підготовці проектів міських і районних програм соціально-економічного та культурного розвитку на 2014 та наступні роки.

У Херсонській області на виконання програми інформатизації вдосконалено механізм оперативного інформування населення області щодо стратегії розвитку України в цілому та області зокрема, запровадження реформ соціально-економічного й суспільно-політичного життя, ходу реалізації

національних та обласних програм через телебачення, радіо, друковані, електронні засоби масової інформації різних форм власності.

Відповідні заходи вживаються і на районному рівні. Наприклад, відповідна програма реалізувалася в Нововоронцовському районі. Її було розраховано до 2015 року і спрямовано на впровадження електронного урядування, спрощення доступу громадян до публічної інформації, підвищення рівня відкритості місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування. У межах програми її учасники забезпечуються ліцензованою комп'ютерною програмною продукцією, відбувається підключення районних установ, місцевих рад, навчально-виховних закладів до швидкісного Інтернету.

У Чаплинській районній державній адміністрації запроваджено електронний документообіг із використанням електронного цифрового підпису з обласною державною адміністрацією та її структурними підрозділами, іншими установами й організаціями області, структурними підрозділами районної державної адміністрації, виконавчими комітетами сільських, селищних рад. Упродовж року проводилася робота із запровадження електронного документообігу з виконавчими комітетами сільських, селищних рад. Усі 20 виконавчих комітетів сільських, селищних рад забезпечені інтернет-зв'язком і застосовують у своїй діяльності електронний документообіг, 10 – запровадили електронний документообіг із районною державною адміністрацією з використанням електронного цифрового підпису. У межах виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації» відділ діловодства апарату районної державної адміністрації визначено відповідальним за надання послуг щодо доступу до публічної інформації, зокрема й надання громадянам і суб'єктам господарювання електронних копій документів за їх запитом. Упродовж 2013 року до районної державної адміністрації надійшло 17 запитів (2012 року – 21).

Здійснюється відповідна робота і щодо впорядкування документів для здійснення переходу на електронний документообіг. Запроваджено ведення електронної бази документів.

Проте в деяких районах області є певні труднощі в розвитку електронного урядування. Так, у Високопільській районній державній адміністрації з 11 структурних підрозділів електронний документообіг запроваджено у 8. З 12 виконкомів сільських, селищних рад електронний документообіг запроваджено в 10 радах. На сьогодні немає можливості запровадити електронний документообіг в 3 структурних підрозділах районної державної адміністрації та 2 виконкомах сільських рад через відсутність фінансової та технічної можливості.

На Херсонщині здійснюється активна робота щодо електронного документообігу у сферах охорони здоров'я, освіти й культури. Так, Скадовська центральна районна лікарня – піонер з упровадження системи персоніфікованого обліку населення та медичних послуг. Створений нею міжрегіональний дата-центр дозволяє на основі сучасних інформаційних технологій створити електронну медичну картку на кожного мешканця району, здійснити електронний облік категорій хворих, провести медико-економічний аналіз.

У Великоолександрівському районі у сфері освіти і науки на особливу увагу заслуговує національний проект «Відкритий світ», що передбачає створення єдиної освітньої мережі, стандартизацію та уніфікацію централізованої системи навчання, застосування інформаційно-комп'ютерних технологій у системі управління освітніми процесами. Для участі в проекті визначено 31 загальноосвітній навчальний заклад Херсонської області, проведено навчання вчителів.

На офіційних сайтах районних адміністрацій і районних рад створено рубрику «Електронна приймальня».

В області сприяють залученню міжнародних експертів з метою впровадження електронного урядування, також розглядаються можливості створення спеціальних центрів (пунктів) надання електронних послуг громадянам і суб'єктам господарювання.

Поряд із цим розширення географії електронного документообігу як між територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, так і між органами місцевого самоврядування, ускладнюється такими суттєвими проблемами:

- недостатністю фінансування на продовження робіт зі створення, упровадження та модернізації систем електронного документообігу органів влади;

- відсутністю єдиного регламенту електронного документообігу між органами виконавчої влади та апробованого на практиці формату електронного документа й електронного повідомлення для електронного документообігу;

- відсутністю єдиних форматів системи електронного цифрового підпису;

- ускладненнями, пов'язаними з потребою долати стереотипи мислення працівників ділових служб, які впродовж багатьох років працювали в системі паперового документообігу;

- потребою в додатковому навчанні персоналу способів оволодіння сучасними інформаційними технологіями, що використовуються під час створення, передання та зберігання електронного документа.

Проблеми, що перешкоджають упровадженню електронного документообігу як важливого елемента виконавчої влади, мають комплексний міжвідомчий характер і не можуть бути вирішені на рівні окремого органу влади.

Висновки з даного дослідження. Здійснення електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади буде ефективним за умов:

- формування єдиної інфраструктури міжвідомчого обміну даними в електронній формі;

- використання стандартизованих форматів даних, протоколів обміну даними й наявності єдиних класифікаторів, довідників, а також доступу до них;

- запровадження обміну електронними документами між органами виконавчої влади на основі повної сумісності використовуваних ресурсів;

– належного фінансування матеріально-технічного забезпечення ділових служб місцевих органів виконавчої влади.

Для вдосконалення та розвитку системи електронного урядування потрібно забезпечити включення до професійних програм і тематичних короткотермінових семінарів з питань електронного урядування в Україні та розробити тематику постійного семінару за темою «Здійснення електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади як складової розвитку електронного урядування» та впровадити його в навчальний процес.

Перспективою подальших розвідок з означеної проблеми є розроблення на науково-теоретичному рівні концепції взаємодії державних структур різних рівнів щодо надання адміністративних послуг споживачам, ґрунтуючись на реаліях довколишнього середовища та нових способах здійснення комерції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 р. № 852-IV // ВВР України. – 2003. – № 36. – С. 276 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/852-15>.
2. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV // ВВР України. – 2003. – № 27. – С. 275 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
3. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: Закон України від 08.12.2006 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – №12. – Ст.102 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
4. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII // ВВР України. – 1992. – № 48. – С. 650 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
5. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 208 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/208-2003-п>.
6. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 208 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=208-2003-%EF>.
7. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. №3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3-2002-%EF>.
8. Баранов А. Электронное правительство в Украине? Будет! Когда? // Зеркало недели. – 2002.– № 1.

9. Баранов О. В. Електронне урядування в Україні: аналіз та рекомендації. Результати дослідження / О.А. Баранов, І.Б. Жиляєв, М.С. Демкова та ін. ; за ред. І.Г. Малюкової. – К.: ООО «Поліграф-Плюс». 2007. – 254 с.
10. Голобуцький О. П. Електронний уряд / Голобуцький О. П., Шевчук О. Б. – К. : Атлант UMS, 2002. – 173 с.
11. Клименко І. В. Технології електронного врядування / Клименко І. В., Линьов К. О. – К.: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 192 с.
12. Коліушко І. Е. Доступ до інформації та електронне урядування / Коліушко І. Е., Демкова М. С, Фігель М. В. – К.: Факт, 2005. – 336 с.
13. Коліушко І. Б. Електронне урядування – шлях до ефективності та прозорості державного управління / Коліушко І. Б., Демкова М. С. // Інформаційне суспільство. Шлях України. – К.: Бібліотека інформаційного суспільства. – 2004. – С. 138-143.
14. Семенченко А. І. Електронне урядування в Україні: проблеми та шляхи вирішення / Семенченко А. І. // Електронне урядування: міжнародний науковий фаховий журнал. – 2010. – №1. – С. 6-17.
15. Чукут С. Сутність електронного уряду та принципи його організації / Чукут С. // Вісн. УАДУ. – 2003. – № 2. – С. 429-43.

Statement of the problem. Raising the significance of information and communication technology (ICT) and information is one of the dominants of the state's current development. We should mention that ICTs affect the characteristics of the social system itself and especially the state as a political institution.

There is no doubt today that working with large data volumes and carrying out a huge number of routine activities, especially during the initial data input, are impossible without the introduction of modern information technologies. Unfortunately, the state of e -governance implementation in the region is poor.

Urgency. The problem of e-governance implementation in the bodies of local self-government is studied insufficiently, especially the issue of effective servicing the local communities via electronic interaction.

The purpose of the article – to investigate the problems of implementing e-governance in the regions and to identify the ways to overcome them.

Our task was to study – to study the issue of a thorough analysis of the regional practice of implementing e-governance.

Summary. In accordance with the action plan as to implementing the Concept of e-governance development in Ukraine, adopted by the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 26 September, 2011 № 1014-r, and the corresponding regional action

plan, adopted by the Head of Regional State Administration dated November 8, 2011 № 675, local executive bodies and local self-government authorities in Kherson region held a work on the implementation of these legal documents .

In addition, the regional state administration applies the software “Megalopolis. Documentoobig” (“Megalopolis. Paperwork document control”) which makes it possible to cover all stages – from the preparation of draft documents to archive storage. The local computerized system “Kartka. Kadry” (“Card. Staff”), the accounting program “Parus” (“Sail”) are also used.

The introduction of such technologies increases the efficiency of internal management activity, but , unfortunately, it doesn't make it possible to fully achieve the main result – to create a unified system of interaction of the local authorities during preparing, approving and implementing decisions .

Conclusions and outcomes. The implementation of electronic document control in the local executive bodies will be effective on the assumption of the following:

- formation of a unified infrastructure of interagency data exchange in electronic form;
- use of the standardized data formats, data exchange protocols and availability of the common classifiers, directories as well as access to them;
- introduction of electronic document exchange between the executive bodies on the basis of full compatibility of the resources used;
- adequate financing the material and technical provision of record keeping services of the local authorities.

To improve and develop the system of e-governance it is necessary to ensure the introduction of the issues concerning e-governance in Ukraine into the professional programs as well as the short-term subject seminars and to develop themes for the permanent seminar "Implementation of electronic document control in the local executive authorities as a constituent part of the e-governance development" and to introduce it into educational process.